

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkmm.ee

Teie 12.09.2025 nr 2-2/3247-1,
MKM/25-1004/-1K/
Meie 14.10.2025 nr 1.2-3/2320-2

Alkoholiseaduse ja teiste seaduste muutmise seadusest

Täname, et saatsite meile kooskõlastamiseks alkoholiseaduse (AS) ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Kuigi bürokraatia vähendamine on arusaadav ja mõistlik samm, suurendavad mitmed eelnõus väljatoodud ettepanekud alkoholi- ja tubakatoodete kättesaadavust. Sellel on selgelt võimalikud negatiivsed tagajärjed rahvastiku tervisele ja inimeste heaolule, mida ei kaalu üle ettevõtjate halduskoormuse vähendamine. Seetõttu kooskõlastame eelnõu järgnevate märkustega arvestamisel.

Alkoholiseaduse muutmine

WHO viis 2024. aastal läbi Eesti alkoholipoliitika 2013–2023 mõjude hindamise, millest selgub, et Eestis on oluliselt rohkem alkoholi müügikohti kui Põhjamaades või Lätis. Kui Eestis oli 2022. aastal 100 000 inimese kohta üle 250 müügikoha, siis Lätis umbes 200 ning Soomes alla saja. Pea 90% Eesti elanike jaoks on lähim alkoholi müügikoht kodust kuni kümne minuti kaugusel. Alkoholi kerge kättesaadavus suurendab alkoholi tarvitamist, sealhulgas alaealiste seas¹. Alkoholi füüsilise kättesaadavuse suurenemisel kasvavad ka alkoholitarvitamisest põhjustatud kahjud²: vägivallakuriteod, liiklusõnnetused, vigastused ja hospitaliseerimine ning haigestumine ja suremus. Nii WHO kui OECD³ on andnud Eestile soovitusi alkoholitarvitamisest tingitud tervise- ja majanduskahjude vähendamiseks, piirates alkoholi füüsilist kättesaadavust. Mitmed eelnõus toodud alkoholiseadust puudutavad ettepanekud on sellega vastuolus ega ole kooskõlas teaduspõhiste teadmiste ning ekspertide soovitustega.

- Me ei toeta alkoholiseaduse § 41 lõike 3 täiendust – müügisaali nõude kaotamist tootlustusettevõttes. Samas tuleks alkoholi e-kaubanduse osas leida meetmeid selle kättesaadavuse piiramiseks.
 - o Alkoholise joogi jaemüügi keeld müügisaalita tootlustusettevõttes välistab võimaluse ilma ehitises asuva müügisaalita alkoholi müüa. Keelu eesmärk on alkoholi kättesaadavuse ohjamine. Kuigi eelnõu koostaja toob välja, et alkoholi kättesaadavuse suurendamine ei ole kavandatud muudatuse eesmärk, on muudatusettepanekul siiski selgelt alkoholi kättesaadavust suurendav mõju.
 - o Müügisaalita tootlustusettevõtetes alkoholi müümine soodustab alkoholi tarbimist müügikoha lähedal avalikus kohas, samas kui alkoholi tarbimine avalikus kohas on keelatud.

¹ Martin-Turrero, I., Valiente, R., Pastor, A. et al. (2024). Does geographic availability of alcohol influence drinking in adolescents? A systematic review of literature associations. Health & Place, 90.

² Babor, T.F. jt. Alcohol: No Ordinary Commodity Third Edition. Oxford Medical Publications, 2023.

³ OECD (2024), OECD Economic Surveys: Estonia 2024. OECD Publishing, Paris.

- Teeme ettepaneku avada AS-is müügisaali mõiste, käsitledes müügisaali kui kaupleva valduses olevat müügikohaks olevat ehitist või ehitise osa. Sellisel juhul hõlmab müügisaal hoonet ja ka hoone juurde kuuluvaid funktsionaalseid osi, kui need on kasutusel müügikohana. Terrass, mis on ehitist või ehitise osa (nt ehitusregistrisse kantud varikatusega või ilma varikatuse alla jääv terrass), kvalifitseerub siia alla, kui see on müügikoha osa ja kaupleva valduses.
- Müügisaali nõude kaotamine e-kaubanduses suurendab selgelt alkoholi kaugmüüki ning seeläbi alkoholi kättesaadavust. Tervise Arengu Instituudi uuringu kohaselt on alkoholi tellimine läbi e-kaubanduse rohkem levinud nende inimeste seas, kes juba tarvitavad alkoholi suure terviseriskiga⁴. Seetõttu on kaugmüügi suurendamisel selgelt negatiivne tervisemõju sellele sihtgrupile, mistõttu tuleks kaaluda täiendavaid meetmeid, mis võimaldaksid piirata alkoholi e-kaubanduse levikut.
- Teeme ettepaneku lisada AS §-i 44 tehingu fikseerimise nõue ka e-kaubanduse korral. Kuigi e-kaubanduses ei ole tehingu fikseerimine oluline müügi kellaaja piirangu järelevalve eesmärgil, on siiski teiste müügipiirangute järelevalve läbiviimiseks oluline talletada müügitehingut puudutav info.
- Teeme ettepaneku lisada AS § 47 lõikesse 3 valduse omandaja täisealisuse tuvastamise kohustus ka alkoholi e-kaubanduses tellimise esitamise korral. Kuigi tehnoloogilised võimalused ostja vanuse tuvastamiseks on laialdaselt kättesaadavad, on need endiselt tugevalt alakasutatud. Muudatus aitaks maandada riski, et alkohoolsed tooted jõuavad läbi e-kaubanduse alaealiseni.
 - Tervise Arengu Instituudi uuringu⁵ kohaselt küsis alkoholi kojukandel 18–19-aastaselt testostlejal isikut tõendavat dokumenti ning keeldus selle puudumisel alkoholi üleandmisest vaid 13% kulleritest. Eelnõus ei ole toodud selgelt välja meetmeid selle riski maandamiseks.
- Eelnõu seletuskirjas ei ole toodud välja kavandatud muudatuste mõju rahvatervisele, sisetervisele, alkoholi müügikohtade arvule ning sellest tingitud järelevalve mahu suurenemisele kohalikele omavalitsustele, TTJA-le ja PPA-le. Seetõttu tuleb seletuskirja mõjude reaalseks hindamiseks täiendada.

Tubakaseaduse muutmine

Eelnõus avatud müügisaali mõiste on laialt tõlgendatav ega piiritle arusaadavalt müügisaali tähendust. Kehtiv seadus keelab tubakatoote ja nendega seonduvate toodete jaemüügi müügisaalita müügikohas, välja arvatud müügikohtadest moodustuval marsruudil liikuvast kaubast jaemüügiks kohandatud sõidukis ja kioskis, mis on kaupleva müügisaalita tegevuskoht eraldiseisva ehitise või ehitise osana. Jaemüük on lubatud müügisaaliga kaupluses, kioskis või rändkaupluses. Leiame, et kui müügisaalita tegevuskohal on nõue, et see on kaupleva tegevuskoht, mis on ehitist või ehitise osa, siis müügisaali mõiste sisustamisel tuleb lähtuda samadest tingimustest – müügisaal peab olema kaupleva tegevuskohas asuv ruum, mis asub ehitises või on ehitise osa või asub sõitjateveo teenuse osutamisel kasutatavas vee- või õhusõidukis või reisirongis. Leiame, et hetkel pakutud sõnastus loob võimaluse pakkuda tubakatooteid ja seonduvaid tooteid ka telkides või ajutiselt loodud aladel, näiteks piirates neid haljastuse või lintidega.

Seetõttu teeme ettepaneku täiendada tubakaseaduse §-i 22 lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

⁴ Kaal E., Pajula, N. Elanikkonna hoiakud ja arvamused alkoholi tarvitamisest (EHAAT). Uuringu tulemused. Tallinn: Tervise Arengu Instituut; 2024.

⁵ Kuusik T, Mäll T, Sammel A, Tarlap K, Reile R. Alkohoolsete jookide kaugmüügi testostlemise meetoodika ja tulemused. Tallinn: Tervise Arengu Instituut; 2024.

„(2¹) Tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote müügisaaliga müügikoht on kaupleja valduses olev ehitus või ehitise osa, kuhu tarbija tehingu tegemiseks siseneb.“

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Lily Mals
Lily.Mals@sm.ee